№ 69

# KURYER LITEWSKI

*w Wilnie w Piątek dnia 10 Czerwca v. s. 1821 roku.*

**Hiszpanija.**

(*z Kor. hamb.*) *Madryt dnia 19 maja.* Xiężna *Karolina*, małżonka Infanta *Don Francisco de Paula*, wczora powiła xiężniczkę, którey na chrzcie dano imie *Izabella.*

Od czasu mianowania jenerała *Morillo*, jeneralnym kapitanem *Madrytu*, zupełna spokoyność w mieście tém panuje. Przypisują tę spokoyność bojaźni, jaką burzyciele mają względem tęgości jego charakteru. Nowy też naczelnik polityczny *Madrytu* P. *Baranda*, jest wielkiey przytomności umysłu. Obadwa, równie przez swóy sposób myślenia, jak i przez środki przedsięwzięte, zjednali sobie ufność swych spółobywateli.

Od trzech dni znajomy jenerał *Wilhelm Pepe* znayduje się w *Madrycie.* (Podług gazety berlińskiey, przybył tam wieczorem d. 15.)

Król potwierdził wyrok stanów kortez z dnia 17 kwietnia, przez który zakazano posyłać pieniędzy do *Rzymu* za bulle.

Nie potwierdza się, iżby *Merino* był poymany. Przeciwnie słychać, że się znowu około *Lerma* i *Aranda* ukazał, gdzie go jenerał *Empecinado* ściga we 180 ludzi. Jenerał ten postępowanie swe dotychczasowe drukiem ogłosił, z czego się pokazuje, że siła *Merino* składała się ze 400 ludzi, których w utarczce z *Empecinado* zupełnie prawie zniszczono.

Eskadra nasza, która z *Neapolu* do *Mahon* przyszła była, zawinęła teraz do *Kartageny.*

Mieszkańcy *Barcellony* otworzyli pożyczkę dla zbiegłych tam neapolitańczyków i piemontczyków.

Miasto *Vittoria*, dla 9ciu oficerów regimentu katalońskiego, w nagrodę zasługi ich przeciwko powstańcom *Salvatierra*, szpady honorowe przesłało.

Rozruchy w *Murcyi* bardzo się wzmogły: na czele mocney bandy gerillasow znayduje się niejaki *Jaime.*

*Empecinado* wpadł w podeyrzenie u patryotów: miał on zostać odwołanym, a inny naczelnik, dowodzący woyskiem przeciwko *Merino*, został mianowany.

Stany Kortez postanowiły, ażeby każdy cudzoziemiec, w woysku hiszpańskiem będący, przybrał imie hiszpańskie.

Do spisku paryzkiego, 19go sierpnia, zawikłany kapitan *Nantil*, jest teraz w *Barcellonie.*

Mówią, że z uciekających się do nas włochów, ma się utworzyć, dla naszey służby, legija włoska.

(*z Gaz. berl.*) *Madryt d. 20 maja.* Stany Kortez, większością 65 przeciwko 63, odrzuciły opiniją kommissyi skarbu, względem zaległych procentów pożyczki holenderskiey. Zaczęto się naradzać nad dziesięcinami.

Sędzia pierwszey instancyi, *D'Arias*, który wydał wyrok na xiędza *Vinuęsa*, nagle zniknął. Król na jego mieysce mianował adwokata *Castejan.*

W wielu miastach *Galicyi* ponowiły się anarchiczne roboty, podobne barcellońskim: w *Korun[illegible]ie*, *Beranzos*, *Sant-Jago* i *Lugo*, *panujące pospólstwo*, wydało wiele rozkazow na uwięzienie. Więcey 80 osób utraciło wolność, jako obwinione, że dla konstytucyi kadyxskiey nie okazywały gorliwości, przywiązania i poważenia. Naczelnik cywilny tey prowincyi chciał się udać do rządu z zapytaniem: jak z niemi ma postąpić: ale samowolnie lud rozstrzygnął, że mają bydź wywiezieni, nie z *Hiszpanii*, ale z *Gallicyi.*

Buntownicze pismo, pod tytułem: *Smierć kanonika Vinuesa*, władzom podane zostało.

Kapituła w *Orihuella*, w nieobecności bisku[illegible] z kraju wyjechał, wybrała jeneralnego [illegible]. Część mieszkańców przymusiła magistrat do oświadczenia wyboru tego za nieważny: ale rząd ten wybor potwierdził.

Regiment króleski, *Alexander*, jeden z naygorliwszych za nową konstytucyą, przeniesiony na załogę do *Vittorii*, gdzie jest kommissya woyskowa, sądząca więźniów z *Salvatierra*, z których wielu już na śmierć osądziła.

Jeneralny kapitan *Nawarry* donosi, iż od czasu poddania się pod *Salvatierra*, wzięcia proboscza *Paol*, i kapitulacyi *Julianillo* pod *St. Ander*, rozpierzchnęły się wszystkie bandy.

Ostatnie wypadki z kanonikiem *Vinuesa* wzniecily woynę pismienną, między stronnikami dawnego i nowego ministeryum. Pierwszemu zarzucają wiele względem pożyczki francuzkiey: wiadomo, że jeneralny podskarbi właśnie za tę rzecz przez stany za obwinionego uznany. On zaś doprasza się nayściśleyszego roztrząsania, i oświadcza się dowieśdź swey niewinności.

(*z Gaz. berl.*) *Madryt, dnia 23 maja.* Zaszłe od niedawnego czasu w różnych mieyscach liczne uwięzienia, posłużyły do nader ważnych odkryć, i stały się rządowi powodem do użycia dzielnych środków. Do środków tych liczą przedłużenie posiedzenia stanów Kortez, a nawet zwołanie nadzwyczaynego zgromadzenia stanów, a to w celu przecięcia intryg, które już czynione były, dla wybrania na przyszłych wyborach przeciwnych konstytucyi deputowanych.

Minister spraw wewnętrznych zdał stanom sprawę o poruszeniach ludu, iakie zaszły w nie-

których miastach i prowincyach. Rada stanu zganiła postanowienie władz w *Barcelonie*, wysyłania samowolnego osób, których im za nieprzyiacioł konstytucyi podano. Toż samo zaszło od tego czasu w *Oviedo*, *Sevilli*, *Malladze*, *Algesiras*, *Cartagena*, *Kadyxie*. Minister sprawiedliwości żądał tłumaczenia od trybunałów, ile się do podobnych środków przyłożyły, a minister woyny wydał rozkazy, aby podobney samowolności władz zapobiegać.

Klub *Fontana* jest ciągle jescze bardzo liczny; dway młodzi panowie, *Nime* i *Garcia*, odznaczają się w nim wymową.

Osoby gwałtownie w *Kadyxie* uwięzione, na wolność wypuszczone zostały: sędzia pierwszey instancyi oświadczył, że ich oskarżenie jest bez zasady.

Deputowani, z *Nowey-Hiszpanii* przybyli, na których czele jest bogaty kupiec *Murphy* z *Vera-Cruz*, podali żądanie swych spółobywateli: ażeby *Mexyk*, za państwo niepodległe, pod rządem brata króleskiego, został ogłoszony, z obowiązkiem jednak płacenia Hiszpanii pewney liczby milionow piastrów.

*P. S.* Podług późnieyszych doniesień, wszyscy hiszpani, którzy żadney potrzeby znaydowania się w *Madrycie* nie okażą, otrzymali rozkaz jenerała *Morillo*, wyjechać z tey stolicy. Jenerał ten okazuje wiele charakteru i tęgości. Sciągnął 12,000 pewnego woyska. W dzień ś. *Izydora*, kiedy się lud do klasztoru tego imienia, w bliskości *Madrytu*, gromadnie zbiera, znaydował się i on pieszo wpośród tłumu. Postrzegłszy, że szemrzą na nieobecność naczelnika politycznego, i zabierano się gwałtem go wprowadzić, oparł się obywatelom i żołnierzom, którzy się do tego gotowali, temi słowy: „Naczelnik jest tu albo nie; jeśli go w domu nie ma, każdy domyślić się powinien, że jest zajęty sprawami jakiemi. Niechay nikt nie śmie, iść po niego: inaczey będzie miał do czynienia ze mną i z siłą zbroyną."

Pomnaża się coraz liczba wynoszących się do Francyi.—Mają się układać w Paryżu o nową pożyczkę 50 milionow realow.

---

### FRANCYA.

(z *Gaz. warsz.*) *Paryż, dnia 26 maja.* Pewny oficer z pułku ułanów w *Wersalu*, doniósł policyi, iż ktoś znowu chciał podłożyć racę w zamku królewskim. Ze zaś nie mógł dokładnieyszego w tey mierze dać objaśnienia, przypisano więc doniesieniu jego zamiar, aby o nim w stolicy mówiono.

Poseł rossyyski *Pozzo di Borgo*, i Baron *Vincent*, poseł austryacki, powrócili z *Laybach* do tuteyszey stolicy.

Szkoły wzajemnego uczenia mają bydź zniesione w kraju naszym.

Pielgrzymka Xiężney *Berry* do kościoła Panny *Maryi* w *Liesse*, ściągnęła tam bardzo wiele osób. Wspomniona Xiężna ma dziś powrócić do tuteyszey stolicy.

Pogłoska, iż koronacya Monarchy naszego odprawi się w roku bieżącym, jest bezzasadną.

(z *Gaz. berl.*) *Paryż, dnia 28 maja.* Na mieysce wice-prezydenta izby parów, margrabiego *Barthelemy*, który się dla słabości zdrowia od urzędu usunął, mianował Król Hrabiego *Pastoret*.

Jenerał *Fririon* zszedł z tego świata.

Kościoł *Sorbonny*, jeden z naypięknieyszych w *Paryżu*, ma bydź przywrócony.

Mówią o mającém nastąpić uroczystém poświęceniu 9ciu biskupów, nowo przez Króla mianowanych.

Izba parów dnia 26 wysłuchała już 107miu świadków. Wkrótce ma nastąpić naoczne stawienie winowayców ze świadkami: ale takich liczba ma bydź bardzo mała.

(z *Korr. hamb.*) *Paryż, dnia 30 maja.* Przysłano tu ważne papiery z *Laybach*, które się tyczą interessow Francyi. Znaleziono je w pojeździe piemontczyków, Hrabiego *St. Marsan* i *von Levy*, którzy po bitwie pod *Nowarą* zostawić je byli przymuszeni.

Xiążę *Cambacérès* wyjechał ztąd do *Bruxelli*.

Wychodzi tu pismo peryodyczne pod tytułem *Błyskawica*.

(z *Gaz. berl.*) *Paryż, dnia 2 czerwca.* Dnia 31 maja dał Król prywatną audyencyą Hrabiemu *Goltz*, posłowi pruskiemu, a dnia 1 t. m. Hrabiemu *Stackelberg*, posłowi rossyyskiemu.

Xiężna *Angoulême* wyjechała do wód *Vichy*.

Dawnieyszy minister skarbu, Hrabia *Corvetto*, po dwuletnich cierpieniach, umarł d. 22 maja w *Genui*.

Posiedzenia izby parów do dnia 1 t. m. stały się przez to nader ważnemi, że powołany na świadka półkownik *Fabvier* (znajomy z wypadków w *Lionie* i *Grenoblu*) wzbraniał się wymienić osoby, które do niego obwinioony *Berard* posyłał. Niczem go nakłonić nie zdołano: prosby i groźby były daremne. Nakoniec osądziła go izba na zapłacenie kary pieniężney 100 frankow, i przystąpiła do dalszego słuchania obwinionych, *Caron*, *Dumaulin*, *l'Etang*, *Berard* (którzy obadwa przeszli na stronę donosiciel.) i t. d.

Na posiedzeniu izby, dnia 30 maja, przyjęte zostało nakoniec prawo dotacyyne 205 głosami przeciw 125. Dnia 31 nie było posiedzenia.

Dnia 1 t. m. przyjęła izba prawo względem przywrócenia portu *Dunkierki*. Jenerał *Donadieu* proponował 1) zmnieyszenie wydatków; 2) oddalenie ministrów, gdyż nie dostaje publiczney ufności we względzie administracyi skarbu i państwa.

---

### ANGLIA.

(z *Gaz. berl.*) *Londyn, dnia 29 maja.* W izbie niższey Pan *Hutchinson* odłożył nanowo do dnia 13 czerwca wniesienie swoje względem stanu Europy. Margrabia *Londonderry* życzył, żeby to prędzey nastąpić mogło.

P. *Arbuthnot* żądał milion f. s. na nadzwyczayne wydatki woyska. PP. *Davies* i *Maberly* życzyli sobie wiedzieć: z czego się też składają te nadzwyczayne wydatki, ale nie mogli ciekawości swey zaspokoić. P. *Arbuthnot* odwołał się tylko w tey mierze do rachunków, które na następnem zebraniu parlamentu złożone zostaną. P. *Hume* mówił przeciw wydatkowi 2,612 f. s. na strzeżenie *Bonopartego*, i zapytał: czy Anglia daje pensye kommissarzom zagranicznym na wyspie ś. *Heleny*? czemu Pan *Goulburn* zaprzeczył.

Dnia 28 uchwaliła izba między innemi 43,000 f. s., które proces Królowey kosztował. P. *Bennet* oświadczył: że nie zgadza się ani na jeden szeląg za tak niepotrzebny i kosztowny proces. Że koszta te należą do xięstwa *Cornwallii*, gdyż Król jako Xiążę *Cornwallii* pociągnął Królowę do sądu. Kanclerz mówił cicho i niewyraźnie.

P. *Hume* oświadczył się za zdaniem przyjaciela swego Pana *Bennet*. Przypominał słowa samegoż Margrabiego *Londonderry*: że jeśli Królowa uznana będzie za niewinną; naówczas przywróconą bydź powinna do wszystkich godności i przywilejów swoich. Tu przywołany został do porządku, gdyż nie jest obyczajem parlamentu przywodzić słowa którego z członków parlamentu, po zakończoney już sprawie. P. *Hume* mówił jeszcze przeciw innym wydatkom. Cała żądana na różne wydatki cywilne summa wynosiła 280,000 f. s. (11,200,000 zł. pol.) Nakoniec uchwaloną została, większością 29 głosów.

W *Portsmouth* zatrudniają się ciągle wyporządzeniem królewskiego okrętu *Yacht Royal George* na przyięcie Króla Jmci.

Gazeta *Hamphire-Telegraph* zawiera, co następuje: Okręt *Marg Ann* przepłynął wczora około wyspy *Wight*, a dziś zrana wysadził kilku podróżnych na ląd w *Portsmouth*. Podług ich opowiadanie, wypłynęli oni przed 55 dniami z wyspy *ś Heleny*. *Bonaparte*, który od kilku dni ciężko był chory, w dzień wyjazdu ich zażądał niespodzianie pomówić z gubernatorem *Sir Hutson Lowe*, i rozumiano, że się zbliża do kresu swego życia.

Z wiadomości z *Rio Janeiro* nie ma nic pewnego względem wyjazdu Króla do Portugalii. Mowią, jednakże nie z pewnością, że wyjazd ten nastąpi około połowy albo w końcu kwietnia. Okręty stoją w pogotowiu.

Odebrano wiadomość o zajęciu *Limy* przez Lordów *Cochrane* i *S. Martin*, dwie fregaty Lorda miały zostać zatopione z bateryi pod *Colleo*, ale strata w ludziach jest mała, i zwycięzcóm znaczne skarby dostać się miały.

N I E M C Y.

(*z gaz. berl.*) Wielki Xiążę Jmć *Mikołay* z małżonką swoją przybył d. 29 do *Halli*.

(*z Gaz. warsz.*) *Drezno dnia 26 maja*. Dziś powrócił tu z *Florencyi* Xiążę Saski *Maxymilian* z Xiężniczką *Maryą*, córką swoją.

Hrabia *Einsiedel*, gabinetowy minister Królewski i sekretarz stanu, otrzymał od W. Xiążęcia toskańskiego wielki krzyż orderu *Zasługi*, a radca tayny i gabinetowy *Wendt*, krzyż kommandorski tegoż orderu.

Dnia 10 b. m. w rocznicę imienin Królowey, poświęcono nowy pałac w *Pilnitz*, i Królestwo Ichmość pierwszy raz w nim obiadowali.

Sławna i dawna rękodzielnia cycu radcy handlowego *Hartmann* w *Heidenheim*, w kraju wirtemberskim, ustać musiała z przyczyny, iż nie mogła dłużey wyrobionych towarów taniey lub za taką cenę przedawać, jak anglicy. Wiele biednych robotników utraciło sposób do życia.

P R U S S Y.

(*z Gaz. war.*) *Berlin dnia 4 czerwca*. Słychać, iż Monarcha nasz wyjedzie w tym miesiącu do *Töplitz*, a ztamtąd przez *Ems* do prowincyy nadreńskich i *Spa*.

WIELKIE XIĘZTWO POZNAŃSKIE.

(*z Gaz. Warsz.*) *Poznań dnia 6 czerwca*. W tych dniach przybył tu JW. J. U. *Niemcewicz*, sekretarz senatu Królestwa Polskiego, członek towarzystwa przyjacioł nauk i t. d.

S Z W E C Y A.

(*z Gaz. warsz.*) *Sztokolm, dnia 25 maja*. Onegday huk dział ogłosił w tuteyszey stolicy rocznicę imienin Królowey naszey. Monarcha dał wielki obiad, na którym byli znakomitsi urzędnicy krajowi i posłowie zagraniczni.

Wczoray odprawiła się tu installacya nowo ustanowionego sądu nadwornego dla *Skanii* i *Blekingen*. Król miał następującą mowę, która mocne wrażenie na umysłach wszystkich słuchaczów sprawiła: „Ze wszystkich prerogatyw władzy królewskiey, naypochlebnieyszą dla Monarchy, jest moc wymierzania sprawiedliwości. Jest ona nayceluieyszą attrybucyą wysokiey dostoyności. Czuję, Mości Panowie, przyjemne ukontentowanie w chwili, w którey wznosi się nowa świątynia moralności i cnoty, w którey widzę, zebranych około siebie urzędników krajowych, mających zlecenie bydź jey tłumaczami, i wyroki jey przywodzić do skutku. Coż istotnie może bydź szacownieyszego nad *sprawiedliwość?* Jest ona pierwszą potrzebą ludzi, węzłem i duszą społeczności, oraz prawdziwą zasadą publiczney naszey wolności. Gdzie ona panuje, tam wszystko kwitnie i doyrzewa. Szczęśliwy jey wpływ rozpościera wszędzie ufność i pokoy. W początkowych czasach społeczności i w dzieciństwie narodów, całą władzę posiadał ten, kto rozkazywał. Ukrzywdzone osoby znaydowały jedyną pomoc, w ręce, która ich od napaści nieprzyjacielskiey broniła. Długo tym sposobem jedna ręka trzymała oręż wojenny i szalę sprawiedliwości. W powolnym dopiero postępie oświaty narodów, poznano, iż połączenie władzy jest niebezpieczném dla ogółu i ludzi. Odtąd zastregli sobie Monachowie wyłączne prawo bydź źrodłem wszelkiey opieki, i wymiar sprawiedliwości powierzyli osobom, znakomitym z nauki i poczciwości. Władza sądownicza odłączona od wykonawczey i prawodawczey, stała się dla narodów szacownem dobrodzieystwem i rękoymią utrzymanie ich praw. Podług tych zasad ustanowiono różne urzędy sądowe. Większa ich rozmaitość, stanowi prędszą i pewnieyszą sprawiedliwość. Uwagi te skłoniły mię, żem postanowił utworzyć sąd nadworny dla *Skanii* i *Blekingen*, prowincyy ważnych ze względu na ich ludność, zamożność i pracowitość mieszkańców. Wybrałem WPanów do składu wysokiego tego trybunału. Pełnijcie chlubne wasze obowiązki; jako tłumacze prawa bądźcie równie wolnymi od wszelkiego wpływu, jak samo prawo; odpowiadaycie zaufaniu Króla waszego, i zasługuycie na szacunek tych, którzy jurysdykcyi waszey podlegają. Od tey chwili zaczyna się uroczysty związek między wami i naczelnikiem narodu, który zapewnia wam, iż całey władzy użyje, jeśliby wyroków waszych, stosownych do prawa, niewykonywano. Spuszczając się zawsze na tak dobroczynną i zbawienną pomoc, bądźcie postrachem dla złych, a obroną niewinnych!“

N I D E R L A N D Y.

(*z Gaz. warsz.*) *Bruxella, dnia 28 maja*. Przybyła tu z *Paryża* małżonka zmarłego Xiążęcia *Kutuzowa-Smoleńskiego*, feldmarszałka rossyyskiego. Jedzie do *Wiednia*.

Sławną kabalarkę Pannę *Le Normand* wywieziono ztąd pod strażą do *Leodium*, gdzie ostateczny wyrok na nią wydanym będzie. Jedna z tuteyszych gazet umieściła następujące pismo, które do wydawców jego przesłała:

„Obywatelka francuzka, czująca godność swoję, wznosi głos, aby do tronu doszedł. Od 38 dni, jak jestem uwięziona w *Bruxelli*. Nie wiem

nazwiska ani oskarżyciela mego, ani stawających przeciwko mnie świadków. Cała *Bruxella* mówi o sprawie moiey; a nie wiem przyczyny podeyrzenia mego. Zawsze jednak Panna *Le Normand* będzie wyższą nad wszelkie potwarze. Wziętość jey utwierdzona. Wyzywa źle myślących, oddaje się pod opiekę posła francuzkiego i prosi go o nię. Przyjechała wolna do Belgium, aby literackie swoje dzieła, a zwłascza ostatnie, pod napisem *Pamiętnik Cesarzowey Józefiny*, złożyła u stop dostoynych. Oskarżenie jey nie ma przykładu. Znalazła więzy tam, gdzie się laurow spodziewała; wszakże jest godną siebie. Niemało łez osuszyła. Można ją teraz upokorzyć, ale sławy jey nie splamić. Może ona wszystko stracić bez zarumienienia się, prócz honoru. Bruxelczykowie! powiem jak sławny Rzymianin: *Czyniłam dobrze w całém mojém życiu; dziękuję nieśmiertelnemu Stwórcy, iż obdarzył mię uczuciami wdzięczności i piękną duszą.*" (podpisano) *Le Normand.*

---

MULTANY I WOŁOSCZYZNA.

(*z Gaz. Lwow.*) *Od granic Multan dnia* 6 *czerwca.* Codziennie powiększa się nierząd w *Multanach.* Dnia 29 z. m. opuścił *Jassy Kantemier*, C. K. ajencyi Cancelliere, pozostały z archiwum wraz z innymi urzędnikami ajencyi i udał się do *Skuleni.*

Dom ajencyi przetrzęśli grecy i znalazłszy 4 turków, którzy tam szukali opieki, zabili.

Poddani austryaccy w *Jassach*, uzbrojeni dla utrzymania porządku, zniewoleni zostali do oddania broni. Grecy zaymują wedle upodobania urzędy opuszczone przez bojarów, i rozdają je dowolnie. Szczególniey prześladują bojarów, którzy chcieli zrządzić kontrrewolucyą.

Przed kilką dniami zebrawszy się w liczbie 50 lub 60 napadli, na dom wieyski multańskiego bojara Hatmana *Radukan Russet*, w *Ployeni*, odległy zaledwie pół mili od wsi *Teschautz*, położoney na wstępie z *Bukowiny* do *Multan* i na dom Agi Alco *Balsch* w *Dombroweni*, równie położony o milę od teyże granicy.

Wszystkie ruchomości zabrano do *Bottischan* lub zniszczono. Nierównie gorzey postąpiono z domami niektórych możnych bojarów w *Jassach*, którzy się okazali bydź przeciwnikami przedsięwzięć greckich, albowiem obicia, posadzki, kosztowne meble i inne sprzęty poszły na ofiarę ich wściekłości.

W *Fokszanach* zayść miała potyczka między grekami a turkami; przy czém spalono to miasto po większey części.

Słychać, że *Alexander Ypsylanty*, przeznaczył jednego ze swoich braci na gubernatora *Multan*, i że ten wszedł już do tego kraju w kilka tysięcy ludzi, tudzież, że otaczający grecy, dowiedziawszy się iż Ali Basza *Janiny* chce wniyść w układy z W. *Portą*, zabili go i wybrali na swojego wodza Michała *Ypsylantego*, który przed wybuchnieniem rewolucyi w *Multanach* pojechał był do Grecyi; miał on zabrać skarby zabitego Baszy, wynoszące do 200 milionów piastrów(?)

Ponieważ zupełnie ustała poczta w *Multanach*, zatém nie mamy innych wiadomości prócz tych, których nam udzielają podróżni.

---

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(*z gaz. Zusch.*) Potwierdza się, że eskadra amerykańska przeciw okrętom tureckim działała po nieprzyjacielsku, i obchodziła radośnemi wystrzałami oswobodzenie *Morei.* Piszą z Austryi, iż z powodu okrucieństw, jakich się turcy dopuszczają, spodziewają się, że dwór austryacki uymie się tey sprawy z korzyścią greków.

Niepodległość Ameryki północney rozstrzygnioną została, skoro Francya i Hiszpanija uznały kongres, za władzę polityczną. Jeśli senat *Morei* za takąż władzę uznany zostanie; wówczas i Grecya wolność odzyszcze.

Na hiszpańskich stanach uczynione zostało wniesienie, aby utworzyć nowy order, z napisem: Lepiey umrzeć, a niżeli bydź niewolnikiem.

(*z gaz. berl.*) Donoszą z *Lisbony*, że kongres postanowił, d. 9 maja, przesłać do Króla adres, w którym wyłuszczone bydź mają ostatnie wypadki w Europie, i zasady konstytucyi. Na wyspach przylądku zielonego tworzy się oppozycya, przeciwko systematowi kortezów portugalskich.

W nocy z d. 26 na 27 maja padał dość znaczny śnieg w *Spa*; a potem zaczęła marznąć woda.

Naynowsze gazety włoskie do *Berlina* nie przyszły; drogi w *Tyrolu* zostały mocno uszkodzone od nawalnych deszczów.

---

Kurs wileński na assygnaty od dnia 7 czerwca: rubel srebrny, 3 ruble kopiejek 87¼, czerwony złoty nowy rubli 11 kopiejek 83, stary rubli 11 kopiejek 64, imperyał rubli 37, kop. 62½.

---

*Wolno Drukować F. N. Golański Czł. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.*

---

*Sądy Exdywizorskie.*

*1 Sąd Gł. Cywilnego Depart. Gubernii Mińskiey na podaną w imieniu WJPana Tomasza Korwin Petrozolina Szamb. b. dworu pol. w rzeczy nieletnich Juliana i Matyldy Rymszow, sukcessorow zeszłego Felixa Rymszy, jako opiekuna przez jego plenipotenta WJPana Wincentego Hryniewskiego, adwokata Sądu niniejszego prośbę, stanowiąc w dniu 27 maja teraźn. 1821 roku, żurnalną rezolucyą zalecił, iżby urzędnicy ziemscy, jako to: W. Franciszek Górski Miński, Wiktor Jabłoński Słucki Podsędkowie, i Ignacy Koziełł Pisarz Borysowski, remissą tego Depart. na Sąd Taxatorsko-Exdywizorski majątku Horawca W. Benedykta Bołtucia Pisarza Ziem. Słuckiego 1817 roku septewbra 22 dnia zaszłą, dla wyexpedyowania teyże exdywizyi delegowani, w dniu 10 mca septembra teraź. 1821 roku, na mieysce ad fundum majętności Horawca w komplecie przybywszy, rozpoczętą przez nich w tymże exdywizorskim Sądzie czynność bez żadnych wymówek i odkładow nierozjeżdżając się całkowicie ukończyli, o jakowym więc akcie exdywizyi dóbr Horawca, i o terminie na zjazd Sądu exdywizorskiego przeznaczonym, iżby wszyscy kredytorowie i pretensorowie W. Bołtucia byli zawiadomieni i na ony z dowodami swemi do Sądu Exdywizorskiego w majętności Horawcu Gubernii Miń. w pcie Borysowskim situm mającey udeterminowanego, sub amissione rei w skutek pomienioney Departamentu niniejszego remissy, sami przez się lub przez umocowanych na mieyscu w terminie stawili się: o tym Sąd Główny Miński 2go Depart. onych niniejszą awizacyą przez gazetę Kur. Lit. zawiadamia. Junii 3 dnia 1821 roku.*

*Grzegorz Borodzicz Tytularny Sowietnik. Sekretarz Sądu Gł. Depart. 2go Gubernii Mińskiey. Marcelli Karol Hutorowicz kollegialny Regestrator.*

*Wilno dnia 10 Czerwca 1821 roku v. s.*

*Przedaż máiątku.*

*1 Litewsko Wileński Gubernialny Rząd na zaspokojenie zadłużonych magistraturze Wileńskiey powszechney Opieki przez Regenta Sądow Gran. Bonawenturę i żonę jego Granickich złotem 1,000 czer. zł. i sr. 6,750 rubli, tudzież procentow od tych summ wypadających, przez rezolucyą swą dnia 10 ominionego mca maja nastałą postanowił: majątek Koniuchy ze wsią Wesołowką i zaściankami Szwagieryszkami, Lutykami, Pograniczem, Lesnym, i Rudupiem oceniony, 152,577 rubli 10 kop. ass., w Wileńskim pcie sytuowany, przedać przez licytacyą; życzący przeto kupić takowy majątek zechcą jawić się do tegoż Rządu na termina w dniach 23, 25 i 27 następującego mica augusta naznaczone. Dat junii 7 dnia 1821 roku.*

*Sowietnik Wincenty Ławrynowicz.*
*Kazimierz Nowicki Sekretarz.*

---

*P o d r a d.*

*1. Kommissya wileńskiego kommisoryackiego depo ogłasza: iż dla nowo założonego dywizyynego szpitala, potrzeba różnych zapasow, które oddane będą do różnych rąk częściami, podług gatunku i dogodności, jak każdemu gatunkowi przyzwoiciey; przeto życzący je dostawiać zechcą przybydź do tey kommissyi dla targow, mających się odbywać dnia 27, 28 i 30 teraźnieyszego miesiąca. Dnia 4 junii 1821 roku.*

*Osmey klassy Bek 2gi.*
*Sekretarz Bohdanow.*

---

*Sądy Exdywizorskie.*

1. Za remissą Sądu Ziem. Ptu Telszew. w roku 1819 miesiąca februar. 13, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski, w tymże roku miesiąca apryla, 21 [illegible] juryzdykcyą w dobrach Gadonowie, Degieniach w Pcie Telsz., po zeszłym Tadeuszu Nowickim chor. i adwokacie Ptu Telsz. rozpocząwszy, z przyczyny znalezionych skarg, Gratini Maryi z Sobolewskich Gutakowskiey i iey syna Zabiełły, porządkiem śledztwiennym rozebrać, ukazem wskazanych, oraz włościan starostwa Gaylow, w tymże Pcie telszew. sytuowanych, do massy nieżyjącego Nowickiego regulowanych, na wyprawach, stosownie do spraw śledztwiennych, dzieło całe potąd zastanowione było i ciągnęło się. Lecz kiedy ku końcowi, są już wszystkie działania zbliżone, aby mający bądź jakiekolwiek pretensye do pozostałości Tadeusza Nowickiego adwokata Ptu Telsz. i chorążego, niewiadomością o wzięciu do namowy, niewymawiali się, ninieyszą potróyną i ostateczną awizacyą, przez gazetę Kur. Lit., że naydaley dnia 20 roku i miesiąca upływających, całą sprawę do namowy, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski weźmie, ogłasza, i że pretensorowie, bądź jakiegokolwiek tytułu, niejawiący się, lub dowodow ku probacyi swych stosunkow nieprzedstawujący, wieczney amissyi ulegną, zapowiada, o czém i do Sądu Gł. Litew. Wilen. 2go Depart. raportem doniósł. Dat 1821 miesiąca junii 4 dnia.

Jan Kobecki b. Sędzia Ziem. Telsz. Prezes Exdyw. Tadeusz Milwid b. Sędzia Ziem. Ptu Telsz. i Exdyw. Antoni Szwykowski Pisarz Ziem. b. Ptu Telsz. Exdywizor. Stanisław Mackiewicz Rotm. woysk polskich Regent Exdywizorski.

---

*W e z w a n i e.*

*3 Sąd Gł. Lit. Depart. cywilnego awizuje kredytorow Marszałka Rosień. Antoniego Micewicza, że sprawę w tym departamencie za Ukazem Rządzącego Senatu extra ordinem z regestrow obligowych przywołaną, dnia 6 junii 1821 roku do namowy wziąć nie odmienne postanowił. Ażeby przeto niestanność jakiey kolwiek strony, ztąd wyniknąć mogące skutki nie były uważane za wypadek nie przewidzianey lub nie wiadomey następności, niniey-sza awizacya o wzięciu sprawy do namowy dnia 6 junii dla ogłoszenia podaje się. Dat 1821 maja 23 d.*

*Ferdynand Wołłodko Regent.*

*Dozwala się drukować w gazetach takową awizacyą, Józef Komar pułk. b. w. pol. Prezes Depart.*

---

*Sądy Exdywizorskie.*

*3. Sąd taxatorsko-exdywizorski, Remissą Sądu Głównego 2go departamentu, Gubernii Litewsko Wileńskiey, w roku 1821 februaryi 28 dnia zapadłą, na usatysfakcyonowanie wierzycieli, porucznika woysk pol. Ignacego Mikuckiego, naznaczony, w terminie przepisanym remissą, do dobr Kossakowszczyzny, w Rosieńskim powiecie leżących, zjechawszy, po ułatwieniu wszelkich czynnościow pierwszo zjazdowemu terminowi właściwych, na ostateczną rozprawę dzień 20, 9bra 1821 roku zakreślił, w którym to czasie aby wszyscy kredytorowie i prentensorowie, pod utratą swych należności, jawili się. Sąd Exdywizorski wzywa i ostrzega. Dat 1821 roku, maja 3 dnia.*

*Leopold Giedgowd Prezydent Ziemski Telsz. i Exdyw. Aloizy Jasiński Sędzia Ziem. Ptu Wileń. Exdyw. Adam Strawiński Pisarz Ziemski Trocki Exdyw. Józef Paszkiewicz Graniczny Oszmiański Exdywizorski Regent.*

---

*Pogoń zbiegłego z więzienia herszta złodziejow.*

*Na skutek pisma JW. Zastępującego Cywilnego gubernatora, Prezesa Sądu Głównego Litewsko-Wileńskiego 1go Departamentu i kawalera Józefa Bielińskiego pod dniem 4 teraźnieyszego czerwca z Nrem 7256. Redakcya gazety Kuryera Litewskiego obwieszcza: iż herszt czeladzi złodzieyskiey Fryderyk Wierzkowski utrzymywany w kalwaryyskiem więzieniu, z dobraną sobie bandą jako to: nałożnicą Prusaczką, Borkowskim szwogrem, Esserem [illegible] fabrykującym paszporta i żydem Jankielem Leyzerowiczem zbiegł z Polski do kraju Rossyyskiego; a jeżeli pomieniony herszt Wierzkowski przez kogokolwiek wziętym i przystawionym będzie, otrzyma nagrody od Sądu policyi poprawczey wydziału kalwaryyskiego 120 złotych polskich.*

*Opis Fryderyka Wierzkowskiego. Ma lat 45 lecz że mało pracował, przeto wiek na nim poznanym bydź może, urody niższey jak średniey, w sobie krępy i dosyć tłusty, włosów na głowie brwiach i brodzie czarnych, goli wąsy i brodę, faworytow ciemnobląd niewielkich, twarzy okrągłey pełney dużo gradowatey, cery zdrowey czerwoney, a gdy wódkę pije, to dostaje siności na twarzy. Szczególne znaki: od końca jednego oka ciągnie się mało znaczna blizna ku skroni, na jedney stronie twarzy jest blizna pod okiem ciągnąca się przez lice, nad czołem pod włosami jest blizna, wszystkie te blizny dostał przy kradzieży, oczu piwnych, nosa krótkiego nieco zadartego, zęby ma żółte, bo zawsze je tytuń, dobrze się ubiera, chód jego nie jest zwyczayny męzki, lecz krótki i znaczny, mówi po polsku po niemiecku, po rusku i po litewsku.*

*Opis Fizyognomii Jankiela Leyzerowicza, ma lat 24, młodo wygląda, urody średniey, włosów na głowie czarnych, peysow kędzierzawych, bez brody, oczu czarnych, gradowaty, od piegow żołtawy, twarzy ściągłey, nosa spiczastego, ubior zwyczayny żydowski.*

*Zgodno: Sekretarz Łazarowicz.*

---

*U w i a d o m i e n i e.*

3 Niżey piszący się znaydując potrzebę uczynić awizacyą następną: żona moja Petronela z Rudziańskich Hrynaszkiewiczowa, będąca pierwiey w zamęściu za Gielzyńskim niemiała żadnego po-

zostawionego funduszu, bo chociaż dom w ruderach pod N. 160, był jey oddany nierównie większe i wartość jego przewyższające pozostały długi, które, w znaczney części przezemnie zostały uspokojone, za jakowe prawem zastawnym przezemnie nabyty został, gdy zaś daje się słyszeć iż żona moja, nie mając żadnego funduszu zaciąga kredyta, w zamiarze więc zapobieżenia, abym w następności zajakie długi niebył turbowany, ostrzegam publiczność, iż oprócz zniesionych za dom powyższy długow, jescze są nieuspokojone, jakowe niemając odpowiedniego funduszu, ułatwionemi bydź nie mogą, a przeto że tak kredyta, jakoteż opisy, jeśliby się jakie okazały, żadnego znaczenia mieć nie będą.

M. Hrynaszkiewicz.

Takowa awizacya może bydź do druku przyjętą Prezydent Grodzki Ptu Wileń. Adam Dauksza.

---

### Przedaż majątku.

3. W gubernii Lit. Grodz. w Pcie Nowogródz. majętność Horka do aktorstwa W. Józefa Mitarnawskiego b. Sędziego granicz. Nowogródz. nalsżna, z 18 chat półwłocznych i z kilku siedzib ogrodniczych złożona, z obszerności swojey nie uciążliwa na rolników urabiających sielskie i dworne zmiany, tam osiadłych w ilości dusz męzkich rewizyyjnych 62, w granicach niezawodna, grunta jey dobrego gatunku, sterkoryzacyą oznaczają się na czas długi, mają obfitość gliny do fabryk i torfu do gorzelni, dosyć jest lasu na opał, grodźbę i na mierne budowle, z sadem młodym już rozmaite frukta rodzącymy z kanałami do blechu i dla ptastwa, na wsi i we dworze z wygodnym zabudowaniem, z karczmami dwóma, z młynami, wiełrznym i wodnym wcale nowemi, ze stawkiem zarybionym, i zdalszemi swemi dobrociami przez bliskość od spławney rzeki Niemna wykazującemi się; między miasteczkami: Mirem, Stołpcami i Nieświżem równostronnie położona, jest do wybycia na wieczność, od dnia 11 aoryla 1822 roku, o czém w gazecie Kuryera Lit. mieszcząc wiadomość niżey podpi[illegible] jako przelewny [illegible] czyze całey Horki, każdego ochoczego nabywcy, pomimo że ona w arendowną dzierżawę W. Magnuszewskiemu przeze mnie jest postąpiona; wzywam aby raczył zjechać do niey i aby wszystko obeyrzał, gdzie się zaprezentuje przeze mnie w excerpie albo puzez samego o milę od Horki mieszkającego aktora w autentyku dokument komplanacyyny 1821 roku 14 lutego prawnie sporządzony, nazajutrz w magdeburyi Nieświezkiey przyznany, a wreszcie 28 tegoż lutego do akt Ziem. Nowogródz. kancelaryi dla nietayney wszystkim wiadomości przeniesiony, na którym polega pewność aktorstwa i cała ewikcya, jaka po zaszłym że strony aktora podczas Nowogródz. kontraktów w 1820 roku oświadczeniu tey Horki na taxę i exdywizyą, po wszystkostronnych z kolei pozwach i repozwach przed Ziem. Nowogr. wyniesionych, po delacyach, po kopii spraw, i po wzajemnych komportacyach, nakoniec po przeciętym ugodą processie, jakby już po dekrecie zjazdowym, w niedostatku inney, jest jedyną dla kontrahenta zasadą to nabycie ubezpie zyć mogącą, gdyż ten dokument komplanacyyny znaydując kredalną massę przewyższającą wartość majętności Horki; tęż massę za zgodą wierzycieli zmnieyszył, nayprzód przez ponikczemnienie narosłych procentow i kosztow prawnych, potym przez wzięcie 13stu procentow z iściżny, doprowadziwszy do tyla, ile taż Horka ze swey intraty, massie kredalney dać może po pięć nadal procentow, wszystko to zamknął przez sporządzoną w jednym czasie tabellę; każdy kontrahent teraz może tylko o tym wiedzieć, iż oprócz poszlin z tey komplanacyi na kupującego przypadających, taż majętność Horka jest pod hypoteką wierzycielską na zł. 93,947 gr. 1 rozciągniętą, że w tey liczbie onerow mieścić się summy na zastaw wniesioney zł. 38,280 summy rękodayney i z przekazu na rzecz moją przypadłych zł. 16,008 i że reszta zł. 39,659 gr. 1, należy do różnych wierzycieli, którzy mocą tey komplanacyi zastrzeżony dla siebie procent ode mnie zastawnika co rok z góry pobierają; zniesienie zatem tey z poszlinami blizko sto tysięczney hypoteki i umowa z samym aktorem o przelew tytułu i o koszta do nabycia przywiązane zostaje jedynym dla kontrahenta objektem. Co z woli aktora ogłaszając jako zastawny i pretensyyny dzierżawca podpisuję. Krzysztof Korwin Petrozolin b. Ziem. S. P. Podsędek.

---

### Sądy Exdywizorskie.

2 Sąd Taxatorsko Exdywizorski jescze w roku 1808 dnia 18 sierpnia napoczęty, na kontynuacyą dzieła do majętności Zag Spitran i Janidziow dolnych i górnych w pcie Wilkom. usytuowanych; na satysfakcyą wierzycieli przez zeszłego śp. Justyna Anforowicza Sędziego Gr. Starodubowskiego oddanych, w terminie z obwiesczenia przypadłym, przybywszy, gdy dla potrzeby z różney natury possesorami i z samą byłą administracyą należnych aktow, w tey porze ostatecznie rozsądzić niemogąc, czas zjazdu dzień 1 8bra roku idącego wyrokiem 1821 maja 21 dnia ogłoszonym przeznaczył i zadeterminował, oraz czyniąc satysfakcyą uprzednio nastałemu dekretowi w roku 1808 19 dnia sierpnia komportacyą w kancellaryi Grodz. Wilkom. wszelkich tranzaktow, w przeciągu sześciu niedziel od datty zapadłego dekretu to jest od dnia 21 maja 1821 roku z persystencyą sześcio niedzielną, dla tych pryncypalnie, którzy zadość nie uczynili powyższemu wyrokowi. pod karami sprzeciwieństwa nakazał, a z kolei rzeczy aby, interesstowani do massy niewiadomością o zaszłym i postanowionym na ostateczne rozsądzenie spraw w czasie nie składali się, postanowił przez awizacyą w dodatku Kur. Lit. przez trzykrotne powtórzenie ogłosić i zawiadamić, iż jeśli w rzeczonym terminie z dowodami prawnemi wierzyciele i pretensorowie w rzeczonym nie staną sądzie, rowno z momentem wyroku oczewistego ogłoszenia wiekuistą zapisze amissyą.

Raffał Stegwił Pisarz Ziem. Ptu Troc. w Exdywizyi Prezydujący, Karol Romunowicz Sędzia Gr. Ptu Wilsń. Exdyw. Szymon Kulwieć Sędzia Ziem. Ptu Kawień. Exdywizor.

---

### Wyjeżdżają za granicę.

2. Do królestwa pruskiego Wileński obywatel Josiel Tobiaszewicz Żakheim, z Morduchem Leybowiczem Potruchem na miesięcy dziesięć.

| Obserwacye meterologiczne. | Czas obserwacyi | Wysokość Barom. | Wys. Ther. Reau. | Wiatry. | Odmiana w powiet. |
|---|---|---|---|---|---|
| | dnia 8 średnia | 27 cal. 4,33 lin. | +8,83 stopni | Północny | Descz |
| | dnia 9 średnia | 27 — 3,47 — | +7,67 — — | Południowy | Pochmurno |
| | dnia 10 godz. 5 | 27 — 5,9 — | +6, — — | Południowy | Pochmurno |